

Janet Muller
POBAL

Aontroim

An mbaineann an freagra seo le tuairim phearsanta an fhreagróra nó an bhfuil sé déanta thar ceann na heagraíochta thuasluaite?

Thar ceann na heagraíochta thuasluaite

An bhfuil tú toilteanach go bhfoilseofar an freagra seo ar shuíomh gréasáin na Roinne www.ahg.gov.ie?

Tá

Cumarsáid faoi alt 9 den Acht (Litreacha, ríomhphoist & cora poist)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cumarsáid a fhreagairt sa teanga ina bhfuarthas í;
- Faisnéis i scríbhinn nó leis an bpost leictreonach a eisiúint i nGaeilge nó go dátheangach.

1. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Ní leor na dualgais seo mar ní bhaineann siad le teagmháil a thosaíonn an stáit leis an saoránach. Ba chóir iad a leasú.

Foilseacháin faoi alt 10 den Acht

Dualgais reatha faoin Acht:

- Doiciméid áirithe a fhoilsiú go comhuaineach i nGaeilge agus i mBéarla (m.sh. tuarascálacha bliantúla, cuntais iniúchta, tograí beartais phoiblí, ráitis straitéise srl.

2. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Ní leor iad agus ní chuirtear i gcríoch iad mar ba chóir, mar a fheictear go minic i dTuairisc an Choimisinéara Teanga. Ba chóir *Deasc Cúram Custaiméirí lárnach a bhunú in eagraíochtaí cuí a fhreastalóidh ar fhiosrúcháin ón bpobal sa dá theanga oifigiúil; • Córas náisiúnta a bhunú chun caighdeánú a dhéanamh ar fhoilseacháin an chórais • Leagan amháin comónta dátheangach ar fhoirmeacha;

Comharthaí, stáiseanáireacht & fógairtí taifeadta béil faoi na Rialacháin faoin Acht (I.R. Uimh. 391 de 2008)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cloí leis na Rialacháin maidir le húsáid na Gaeilge agus an Bhéarla ar chomharthaí, ar stáiseanóireacht agus i bhfógairtí taifeadta béil.

3. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Caithfear úsáid an Gaeilge a bheith ar aon chéim le húsáid an Bhéarla sna cásanna seo.

Scéimeanna Teanga faoin Acht

Is iad na scéimeanna teanga croílár an Achta Teanga. Leagtar amach sna scéimeanna teanga an córas trína bhforbraíonn comhlachtaí poiblí a gcuid seirbhísí trí Ghaeilge thar thréimhse ama. Is trí na scéimeanna teanga a dhéileáiltear le húsáid na Gaeilge ar shuíomhanna gréasáin, ar bhileoga, ar bhróisiúir, ar fhoirmeacha, trí sheirbhísí teileafóin, trí sheirbhísí idirphearsanta eile, trí sheirbhísí ar líne srl.

4. (a) I do thuairimse, an bhfuil córas na scéimeanna teanga sásúil, an bhfuil sé iomarcach nó an dteastaíonn leasú air?

Níl sé sásúil. Mar a aithnítear go forleathan, bíonn laigí ar leith i reachtaíocht scéim-bunaithe. Molann POBAL tiontú ón chur chuige seo, chuig cur chuige ceart-bunaithe.

4. (b) An bhfuil malairt córais a mholfa a bheadh níos éifeachtaí agus níos éifeachtúla?

Ní mór don Acht líon suntasach de chearta ráthaithe a chruthú i réimsí éagsúla; sna cúirteanna, sna hinstiitúidí polaitíochta, sa chóras oideachais agus sna meáin -

Caithfear leasaithe a dhéanamh san Acht le ceart ráthaithe a chruthú maidir le hoideachas trí Ghaeilge. Caithfear soláthar agus rochtáinn ar Ghaeloideachais a éascú agus a fhorbairt fud fad an dlínse leis an ceart seo a fhíorú. - Caithfear ceart a chruthú maidir le teagasc na Gaeilge i scoileanna Béarla chomh maith. - Caithfear ceart an duine leis an teanga a fhoghlaim a ceangal le dualgais cinnte, soiléir an stáit le ranganna, cúrsaí cuí agus soláthar foghlama cuí eile a chur ar fáil. Caithfear forfheidhmiú an Achta a chinntiú trí thacaíocht agus néartú ar ról agus neamhspleachais oifig an Choimisinéara Teanga. Is maith go bhfuil an gá le leigheas cúirte aitheanta in Acht na dTeangacha Oifigiúla, ach i dtíortha eile, bíonn cúiteamh airgid le híoc le duine má sárófar a gcearta teanga faoi reachtaíocht. Tá foráil san Acht gur féidir leis an Aire, faoi choinníollacha áirithe, scéim a fhorbairt faoina mbeadh a leithéid seo de chúiteamh ar fáil. Ba chóir tabhairt faoi seo láithreach.

Seirbhísí ó chomhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht

Sa chaoi is gur féidir leis an Stát tacú le stádas agus le húsáid na Gaeilge sa Ghaeltacht, tá sé an-tábhachtach go mbeidh pobal na Gaeltachta ábalta a ngnóthaí oifigiúla a dhéanamh leis an Stát trí Ghaeilge.

5. (a) An bhfuil tú sásta leis na seirbhísí atá á soláthar trí Ghaeilge ag comhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht?

Níl is laige oll-mhór é seo i gcur i gcríoch an Achta.

5. (b) An bhfuil leasuithe a mholfá a chuirfeadh le héifeachtacht agus le héifeachtúlacht na gcomhlachtaí poiblí sa réimse seo?

Gach seirbhís atá ar fáil sa Ghaeltacht a chur ar fáil trí Ghaeilge agus iad a fhógairt go forleathan agus go réamhgnóthach. Ba chóir duine/foireann ar leith le Gaeilge a fhostú le freastal ar phobal na gaeltachta, agus an tseirbhís seo a bheith ar fáil ar bhonn tairisceana gníomhach.

Forálacha eile faoin Acht

Tá forálacha eile san Acht a dhaingníonn cearta maidir le húsáid na Gaeilge san Oireachtas, sna cúirteanna agus i gcóras logainmneacha an Stáit.

6. I do thuairimse, an leor na forálacha seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Baineadh as de na cearta seo ar na mallaibh, mar sin, is léir go gcaithfear iad a leasú agus a néartu agus a bhforfheidhmiú a chinntiú. Is maith go bhfuil an gá le leigheas cúirte aitheanta in Acht na dTeangacha Oifigiúla, ach i dtíortha eile, bíonn cúiteamh airgid le hóc le duine má sárófar a gcearta teanga faoi reachtaíocht. Tá foráil san Acht gur féidir leis an Aire, faoi choinníollacha áirithe, scéim a fhorbairt faoina mbeadh a leithéid seo de chúiteamh ar fáil. Ba chóir tabairt faoi seo láithreach

Comhlachtaí poiblí faoin Acht

Cuireann an tAcht dualgas ar chomhlachtaí poiblí, atá liostaithe faoin Acht, seirbhísí a sholáthar trí Ghaeilge. Tá liosta iomlán na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht ar fáil ag www.ahg.gov.ie.

Tá na comhlachtaí poiblí seo a leanas liostaithe faoin Acht – Ranna agus oifigí Rialtais, údaráis áitiúla, ollscoileanna, institiúidí tríú leibhéal eile, coistí gairmoideachais, an Garda Síochána, an tSeirbhís Chúirteanna, na Coimisinéirí Ioncaim, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, gníomhaireachtaí, boird & cuideachtaí Stáit eile.

7. I do thuairimse, an bhfuil liosta na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht cuí nó an dteastaíonn leasú sa réimse seo?

Caithfear cur i gcríoch an Acht a chinntiú acu siúd uilig atá ar an liosta. ba chóir córas a bheith ann le comhalachtaí nua bunaithe a chur faoin Acht. Caithfear forálacha cuí leasuithe a chur ar an Acht le dualgais i leith na Gaeilge a chur ar fo-chonraitheoirí na gcomhlachtaí poiblí agus stáit.

Oifig an Choimisinéara Teanga

Is faoin Acht a bunaíodh Oifig an Choimisinéara Teanga. Is é príomhról na hOifige ná monatóireacht a dhéanamh ar chur i bhfeidhm an Achta.

8. I do thuairimse, an bhfuil cumhachtaí agus feidhmeanna na hOifige sin dóthanach nó iomarcach agus an dteastaíonn leasuithe orthu?

Tá tabhacht ar leith le ról agus le neamhspleáchas oifig an Choimisinéara Teanga. Tá obair éifeachtach, riachtanach déanta ag Seán Ó Cuirreáin agus ag a fhoireann agus diúltaíonn muid den mholadh gur chóir oifig agus feidhmeanna an Choimisinéara a aistriú go hoifig an Ombudsman.

Go ginearálta

9. An bhfuil leasuithe eile a mholfá ar an Acht le cinntiú gur reachtaíocht í atá oiriúnach agus cuí dá feidhm?

Féach thuas -cur chuige ceart-bunaithe, leigheas cuirte, scéim chúitimh, néartú oifig an Choimisinéara Teanga

10. Céard iad na seirbhísí trí Ghaeilge a bhfuil éileamh agat féin orthu ó chomhlachtaí poiblí nó an gceapann tú gur cheart tosaíocht a thabhairt dóibh? na seirbhísí uilig a chuirtear ar fáil don phobal

11. Céard iad na constaicí nó na deacrachtaí a fheictear duit a bhaineann le seirbhísí ar chomhchaighdeán a sholáthar i nGaeilge ag comhlachtaí poiblí?

Easpa dáiríreachta; easpa cearta ráthaithe (teipeanna cearta na bunreachta a fhorfheidhmiú); easpa meicníochta cúitimh; easa tacaíochta cheart d'oifig an Choimisinéara Teanga; gníomhartha a bhaineann as de bhunús earnail dheonach na Gaeilge (mar gheall ar ról na hearnála i scaipeadh eolais, i gríosadh an phobail agus i monatóireacht agus in abhcóideachta ar son na teanga.

12. Céard iad na leasuithe a mholfá ar an Acht le forbairt a dhéanamh ar sheirbhísí Stáit trí Ghaeilge ar bhonn éifeachtach agus éifeachtúil ó thaobh costais de?

Féach thuas - cur chuige ceart-bunaithe, leigheas cuirte, scéim chúitimh, néartú oifig an Choimisinéara Teanga, néartú agus ag tacu le hearnail dheonach na Gaeilge a chuireann seirbhísí cuimsitheacha ar fail don phobal ar bheagan costais. Shínigh rialtas an deiscirt Comhaontú Aoine an Chéasta agus Comhaontú Cill Rímhinn, ina bhfuil tagairtí suntasacha ar an Ghaeilge ó thuaidh - reachtaíocht Ghaeilge, aitheantas, maoiniú srl uilig san áireamh. Caithfear a aithint go bhfuil níos mó le déanamh ag an rialtas ó dheas chun go gcomhlíontar na gealltanais seo don teanga ó thuaidh. Cibé cinnti a ghlacann an rialtas ó dheas, imreoidh siad tionchar ar an teanga ó thuaidh. Is féidir tionchar dearfach a imirt trí néartú na reachtaíochta teanga sa dlínse ó dheas agus trí ról agus tabhacht an Choimisinéara Teanga a sainaithint.